

Správa o činnosti pedagogického klubu

Prioritná os:	Vzdelávanie
Špecifický cieľ:	1.2.1 Zvýšiť kvalitu odborného vzdelávania a prípravy reflektujúc potreby trhu práce
Prijímateľ:	Stredná priemyselná škola technická, Komenského 5, 085 42 Bardejov
Názov projektu:	Inovujeme a vzdelávame pre prax
Kód ITMS projektu:	312011Z527
Názov pedagogického klubu:	14a Klub učiteľov ČG
Dátum stretnutia pedagogického klubu	05. 10. 2021
Miesto stretnutia pedagogického klubu	Stredná priemyselná škola technická, Komenského 5, 085 42 Bardejov
Meno koordinátora pedagogického klubu	PaedDr. Zuzana Hiščárová
Odkaz na webové sídlo zverejnenej správy	https://iavpp.spsbj.sk/

MANAŽÉRSKE ZHRNUTIE:

Stručná anotácia

Využitie čítania s porozumením na vyučovaní etickej výchovy, úlohy k textu, interpretácia textu, stotožnenie sa s textom, formovanie názorov a postojov vďaka čítaniu textov, rozvoj čitateľskej gramotnosti, výmena skúseností medzi učiteľmi

Kľúčové slová

intepretácia, text, vzdelávanie, umelecký text, fázy vnímania

HLAVNÉ BODY, TÉMY STRETNUTIA, ZHRNUTIE PRIEBEHU STRETNUTIA:

Otvorenie stretnutia Klubu učiteľov čitateľskej gramotnosti

Koordinátorka Klubu učiteľov čitateľskej gramotnosti otvorila stretnutie klubu, privítala prítomných členov a oboznámila ich s témou stretnutia – Rozvoj interpretácie; interpretácia a integrácia myšlienok

Diskusia, výmena skúseností, návrhy odporúčaní na zmeny v skvalitňovaní vzdelávania

Interpretácia literárnovedná a didaktická

Podstatou každého diela je komunikácia, preto by interpretačný proces mal byť komunikačný a mal by viesť čitateľa k porozumeniu skrytých významov v texte, obsahu literárneho diela a jeho zmyslu ako výsledku interpretačného procesu. Dominantné činnosti v súčasnom literárnom vzdelávaní sú čítanie a interpretácia textu, teda činnosti, ktoré literárne vzdelávanie zaraďujú do činnostného modelu. Pri interpretácii umeleckého textu učiteľ rozlišuje literárnovednú interpretáciu, didaktickú (literárnovýchovnú, školskú) a čitateľskú interpretáciu textu.

Čitateľská interpretácia je proces spojený s každou individuálnou čitateľskou aktivitou. Individuálne čítanie chápeme ako čítanie zo záujmu, z vnútornej potreby a pre vnútorné a duševné obohatenie percipienta, čítanie vo voľnom čase, teda čítanie, pri ktorom čitateľ netúži po bádateľskom čítaní. Literárnovedná interpretácia sa chápe ako disciplína, ktorej východiskom je literárny text a cieľom čo najadekvátnejšie pochopenie a výklad zmyslu slovesného umeleckého diela. Na rozdiel od systémovo nadradenej teórie literatúry je predmetom interpretácie konkrétne individuálne umelecké dielo ako svojbytný celok. Základom úspešnej interpretácie je *spoľahlivý východiskový text*, ktorý musí byť vnímaný v dobovom kultúrnom a spoločenskom kontexte, lebo bez znalosti kontextu je dosiahnutie historicky správnej interpretácie takmer nemožné.

Spolu s rozvojom čitateľských dispozícií žiak poznáva metódou interpretácie významy textu, ktoré reprezentujú i učivo o literatúre: poetiku textu – jazyk, kompozíciu a tému textu, jeho žáner, na vyšších stupňoch aj autorské štýly a literárne štýly historické, poznáva tiež významové kontexty späté s genézou textu. Pre učiteľa to znamená prehĺbenie poznania textu a v dôsledku toho výber určitého súboru jeho štruktúrnych prvkov, príznakov pre didaktický proces. Je to rozpracovanie návodu na spracovanie textu, na metódy, formy a postupy pri interpretácii textu v konkrétnych školských podmienkach na hodinách literatúry.

Didaktickou alebo literárnovýchovnou interpretáciou umeleckého textu rozumieme metódu, ktorá vedie žiaka k významovo bohatšej komunikácii s textom a v miere jeho čitateľských možností mu

pomáha v procese konkretizácie porozumieť štruktúre informácií textu a včleniť novovytvorený obsah textu do jeho neustále sa rozvíjajúcej čitateľskej skúsenosti. Literárnovýchovná interpretácia rozvíja čitateľské dispozície smerom k estetickému zmyslovosti, emocionalite, predstavivosti a fantázii, ale i k schopnosti racionálnej dedukcie v spojení s verbálnym kritickým hodnotením obsahu textu, ktoré provokuje jeho kreativitu. Pre učiteľa literatúry je interpretácia umeleckého textu s vedomím neustálej akceptácie percipienta dôležitým cieľom, funkciou aj aktivitou.

Cieľom interpretácie v didaktickom literárnom procese je, aby boli žiaci schopní vnímať estetickú hodnotu diela, aby vo vyučovaní literatúry bola prítomná tak kognitívna, ako aj emocionálna zložka. Osvojovanie si nových poznatkov je spojené s estetickými a emocionálnymi zážitkami.

Fázy vnímania v interpretácii umeleckého textu

Keďže literárne dielo je mnohovýznamové, čítanie *je tvorivé osvojovanie si jeho významov na základe konkretizácie* a tá má niekoľko fáz:

- percepciu, v ktorej sa čitateľ zmyslovým vnímaním zmocňuje textu,
- apercepciu (tvorbu imagenu, teda predstavy literárneho sveta), v ktorej si čitateľ vytvára konkrétne zmyslové predstavy, vlastnú predstavu o postavách, priestore,
- interpretáciu ako tretiu fázu, v ktorej sa na základe predchádzajúcich dvoch tvorí interpretácia na hodnotovo-estetickom podklade, spracováva sa imagen,
- konkretizáciu ako štvrtú fázu, v ktorej sa vnemom a predstavám z recepcie prisudzuje zmysel pre seba, pre vlastný život

Vyučovanie pritom vychádza z telesných, zmyslových a sociálnych skúseností žiakov, orientuje sa na ich zážitky, ich vlastnú činnosť, čerpá z ich tvorivej fantázie a citovej sféry. Dôležité je preto vytvoriť atmosféru dôvery, aby sa žiaci-čitelia cítili dobre, pretože práve ich momentálne pocity veľmi intenzívne ovplyvňujú vnímanie, prežívanie a interpretáciu textu. Čítanie taktiež potrebuje čas, čas je potrebný aj na premýšľanie a prežívanie. Výchova slovesným umením má aj podobu učenia sa prežívaním, pretože čitateľ aktivizuje svoj emocionálny i racionálny skúsenostný a zážitkový potenciál, reflektuje svoje nálady a vciťuje sa do postáv umeleckých textov. Učí sa interiorizáciou a sebaaprežívaním.

Jedna z členiek klubu, vyučujúca nemeckého jazyka, etickej výchovy a občianskej náuky, prezentovala pracovný list, pozri Prílohu, ktorý je možné využiť na hodinách etickej výchovy alebo občianskej náuky.

V ďalšej časti stretnutia prebehla diskusia k prezentovanej téme, členovia si vymenili a prezentovali vlastné skúsenosti s využitím umeleckých, ale aj iných textov na vyučovaní rôznych predmetov.

Záver stretnutia členov klubu

Interpretácia a analýza textu majú nezastupiteľné miesto vo vyučovacom procese. Pri čítaní textu sa žiaci učia sústrediť sa na konkrétne informácie, vyhľadať ich v texte, vyhľadať kľúčové slova, ale aj vyjadriť svoje myšlienky a pocity pri čítaní. Práca s textom pomáha žiakom utriediť si informácie, ale aj vlastné myšlienky, vhodne zvolené texty formujú názory a postoje žiakov.

Vypracoval (meno, priezvisko)	PaedDr. Zuzana Hiščárová
Dátum	05.10.2021
Podpis	
Schválil (meno, priezvisko)	Ing. Jaroslav Bujda
Dátum	06.10.2021
Podpis	

Príloha: Prezenčná listina